

Virus

**Pogled na autonomni i pobunjenički
anarhizam u povijesti SAD-a**

Anarhizam je oduvijek bio društveni pokret sastavljen od različitih gledišta po pitanju organizacije i strategije. Autonomni i insurekcionistički (pobunjenički, engl. insurrection – buna/ustanak/pobuna) anarhizam – kojeg odlikuju naglašavanje individualne odgovornosti, neformalna organizacija, direktna akcija i oružana borba – odigrao je ključnu ulogu u razvoju američkog anarhističkog pokreta.

U svibnju 1885. godine, njemački anarhisti su u Londonu osnovali Autonomnu grupu i počeli objavljivati časopis pod nazivom „Die Autonomie”, jednim dijelom i kao odgovor na novine koje je vodio Johann Most, a kojega su smatrali pretjerano autoritarnim. Ovaj časopis („Die Autonomie”) je predstavljao izvor inspiracije za razvoj autonomnog anarhističkog pokreta u Chicagu, a u siječnju 1886. godine čikaški anarhisti George Engel i Adolph Fischer su pokrenuli novine „Der Anarchist” kao svojevrsni forum za anarhiste autonome koji su živjeli u tom gradu. Neslaganja unutar anarhističke organizacije International Working People’s Association su 1885. godine dovela do razvoja posebnog autonomnog pokreta u gradu jer anarhisti autonomi nisu podržavali ideje („Chicago Idea”) koju su zagovarali anarhisti kao što je Albert Parsons, a koje su, u osnovi, predstavljale rane oblike anarhosindikalizma. Autonomi su smatrali sindikate reformističkim i birokratskim strukturama koje su neprikladne za revolucionarnu aktivnost.

Pokret autonomnih anarhista u Chicagu su činile neformalne grupe/organizacije poput North-West Side Group, Anarchist Discussion Club, South West Side Group Number 3, Socialistic Male Chorus of the South West Side, (second and third companies of the) Lehr-und-Wehr Verein ([na]oružana radnička milicija čiji je član bio i Fischer).

Autonomi su pozivali na „potpuno uništenje postojećeg poretka uz upotrebu sile” i odlikovalo ih je odbijanje kompromisa tj. pregovora sa klasnim neprijateljem. Nisu slali delegate na sastanke grupa (General Committee of Chicago Groups), iako je Fischer bio član sindikata (German Typographical Union), autonomi su odbijali službene dužnosti u bilo kojoj organizaciji. Umjesto toga su zagovarali stvaranje neovisnih grupa za akciju koje bi se uključivale u oružanu borbu i stvarale slobodna udruženja sa osobama i grupama. Novine „Der Anarchist” nisu imale urednika, već samo kontakt adresu. Anarhistička kulturna zbivanja su imala značajnu ulogu u pokretu i uključivala su zborove, orkestre, kazališne grupe, klubove za debate i piknike.

Aktivnost autonomna je odgovarala duhu radikalizma radničke klase koji je u to vrijeme postojao u Chicagu. Radnici, zaposleni i nezaposleni, su se sukobili s policijom tijekom nekoliko štrajkova, uključujući i štrajk željezničara (Great Railway strike) iz 1877. godine, koji je bio i prvi (generalni) divlji štrajk u povijesti SAD-a. Suočeni sa brutalnom policijskom represijom i brojnim ubojstvima, da bi se obranilo, radništvo je formiralo (na)oružane milicije. Lehr-und-Wehr Verein, Jaeger Verein, Bohemian Sharpshooters i Irish Labor Guards su pod oružjem, u uniformama, marširali ulicama tijekom proslava u čast Pariške komune.

George Engel i Adolph Fischer su uhapšeni 4. svibnja 1886. godine, zbog sudjelovanja u prvosvibanjskim demonstracijama, i osuđeni na smrt. „Nijedna sila na ovom svijetu ne može oteti radniku njegovo znanje o tome kako da napravi bombe – a to znanje on ima!” rekao je Engel u svojoj izjavi.

Emma Goldman je bila jedna od tih anarhistkinja. Godine 1890. Emma je upoznala članove/članice Autonomne grupe koji su se u New York doselili iz Londona. Emma je počela čitati „Die Autonomie” i zaključila je da je to bliže njenoj ideji anarhizma, nego „Freiheit” koji je radio Johann Most, jer je naglašavao neovisnost osoba i grupa.

Insurekcionistički anarhistički pokret se ubrzo razvio i među italijanskim imigrantima u Americi. Godine 1898. Giuseppe Ciancabilla se preselio u Paterson (New Jersey), nakon

sudjelovanja u oružanoj borbi u Grčkoj, bijega iz Italije, i protjerivanja iz Švicarske i Francuske gdje je okarakteriziran kao „opasan anarhist”. U Patersonu je pisao za anarhističke novine „La Question Sociale”. Kasnije se preselio u West Hoboken, gdje je pokrenuo časopis „L’Aurora” i preveo Kropotkinovu knjigu („Conquest of Bread”) na talijanski. Posljednje godine života proveo je u San Francisku, gdje je objavljivao časopis „Protesta Umana”.

Kroz svoju aktivnost u SAD-u pozivao je na anarhističku borbu zasnovanu na neformalnim organizacijama. „Mi ne stvaramo nepromjenjive programe i ne stvaramo male ili velike stranke. Mi se okupljamo spontano, i ne sa stalnim kriterijem, već u skladu sa trenutnim afinitetima za određene ciljeve, (stalno) mijenjamo te grupe, čim cilj zbog kojeg smo se udružili prestane postojati, a drugi ciljevi i potrebe se javljaju i razvijaju u nama i tjeraju nas da tražimo nove suradnike — ljude koji razmišljaju kao i mi u određenim okolnostima” pisao je.

Talijanski anarhista Luigi Galleani se 1901. godine preselio u Paterson i preuzeo časopis „La Question Sociale” (na kojem jedno vrijeme radio i Malatesta). Sudjelovao je u štrajku tekstilaca (Paterson, 1902. godine) kada je i ranjen u sukobu sa policijom. Optužen je za „poticanje nereda” zbog čega je pobjegao u Kanadu, ali se kasnije vratio u SAD, u grad Barre (u Vermontu), gdje je živio pod lažnim imenom. Tamo se pridružio anarhističkoj grupi koju su 1894. godine osnovali kamenoresci, a pokreće i novine „Cronaca Sovversiva” (Subverzivna kronika). „Cronaca” postaje točka okupljanja za talijanski insurekcionistički anarhistički pokret po cijeloj zemlji, odnosno za grupe afiniteta koje su nastajale u mnogim gradovima.

Ove neformalne organizacije su, između ostalih, bile Gruppo Autonomo — East Boston, Gruppo Diritto all’Esistenza i Gruppo L’Era Nuova — Paterson, Gruppo I Liberi, Gruppo Anarchico — Youngstown, Francisco Ferrer Circle — Milwaukee, Gruppo Demolizione (rudari) — Latrole, Gruppo Gaetano Bresci (anarhist koji je u Italiji ubio kralja Umberta) — East Harlem, Gruppo Liberta — Needham, španjolska anarhistička grupa Grupo Ariete — Buffalo, kao i Grupo Pro Prensa — New York. Ove grupe su sebe smatrale anarhokomunističkim ili „anarhistima bez pridjeva” i stvarale su beskompromisni oblik borbe suprotsavljajući samoopredjeljenje i direktnu akciju standardizaciji i jednolikosti.

Stariji insurekcionistički anarhisti, neki i sa obiteljima, koji nisu mogli direktno sudjelovati u oružanim borbama odigrali su aktivnu ulogu na način da su otvarali svoje domove za grupe afiniteta, osiguravali resurse i skloništa za anarhiste koji su bježali od zakona.

Članovi pokreta su u potpunosti dolazili iz redova radničke klase. U New Yorku su bili radnici tekstilne industrije ili građevinari. U Patersonu su radili u tvornici svile. U Tampu i Philadelphiji su proizvodili cigarete. Bili su rudari, brijači, krojači, zidari i mehaničari . . .

Također su predstavljali aktivan dio anarhističke kulturne „scene”, kazališnih i drugih trupa. Održavali su koncerte/plesnjake, predavanja u anarhističkim kućnim klubovima i slobodnim školama, putovali su kroz divljinu, preko rijeka i planina. U to vrijeme je postojalo stotinjak talijanskih anarhističkih izdanja koja su se distribuirala po cijelom SAD-u.

Poznati anarhistički mučenici Sacco i Vanzetti bili su aktivni članovi ovog pokreta i pisali su za novine „Cronaca Sovversiva”.

„Obojica su, moram naglasiti, bili militantni i zagovarali su nepopustljivu borbu protiv vlade i kapitala. Daleko od toga da su bili nevini sanjari — kako su ih često opisivali oni koji su ih podržavali — oni su pripadali onoj ‚struji’ anarhističkog pokreta koja je zagovarala nasilnu pobunu i oružanu osvetu, što je uključivalo upotrebu dinamita i ubojstva. Takve aktivnosti, smatrali su, bile bi odgovor na monstruozno nasilje države”, napisao je Paul Avrich u svojoj knjizi „Sacco and Vanzetti — the Anarchist Background”.

Sacco i Vanzetti nisu sjedili „sa strane”, niti su se ograničavali samo na propagandni rad, već su igrali aktivnu ulogu u Hopedale štrajku 1913. godine, kao i 1916. godine u štrajku u Plymouthu, gdje je došlo do spontanog štrajka u tvornici u kojoj je Vanzetti nekada radio. Borio se sa štrajkačima, sudjelovao je u marševima, držao govore i pisao o borbi u magazinu „Cronaca Sovversiva”. Predstavnici AFL-a (American Federation of Labour) i IWW-a (Industrial Workers of the World) su se pojavili u gradu i pokušali su pridobiti radnike za svoje organizacije, ali ih je radništvo odbilo.

Vanzetti i ostali anarhisti su se aktivno suprostavljali mješanju sindikata. Pisali su da je sam štrajk osnovni izraz klasne borbe i da nije predmet određene organizacije ili teorije. Vanzetti je hvalio radničko odbijanje da ih (sindikati) zastupaju i smatrao je da značajna promjena može doći samo kroz akciju samih radnika. Štrajkači su dobili povećanje plaće za jedan dolar, ali je Vanzetti urgirao da se borba nastavi.

Od početka svjetskog rata 1914. godine, talijanski anarhisti su agitirali protiv rata i objavljivali su članke sa sloganima kao što su „protiv rata, protiv mira, za revoluciju”. Kada je u svibnju 1917. godine stupio na snagu „Military Registration Act” oko 60 talijanskih anarhista, uključujući i Saccoa i Vanzettija, se preselilo u Monterrey (Meksiko) kako bi izbjegli regrutaciju. Najvjerojatnije je da su vrijeme u Monterreyu provodili planirajući i spremajući se za oružanu borbu. U studenom su se vratili u Ameriku.

Po povratku u SAD, talijanski anarhisti su pretrpjeli val policijskog nasilja jer su napali proamerički skup u malom gradu, kada je bomba eksplodirala u policijskoj stanici. Ella Antolini, jedna od značajnijih članica pokreta, uhapšena je zbog prenošenja dinamita. U potpunosti je odbila suradnju s vlastima i nije im htjela pružiti bilo kakve informacije pa je zbog toga i pritvorena. U zatvoru je upoznala Emmu Goldman, od kada su postale prijateljice.

Sacco i Vanzetti su uhapšeni, okovani i ubijeni, ali se insurekcionisti nisu predali unatoč represiji, već su pokrenuli seriju napada protiv velikih kapitalista u znak odmazde.

Danas su insurekcionistički anarhisti aktivni u SAD-u, Italiji, Španjolskoj, Grčkoj, Čileu, Argentini, Kanadi i drugdje u svijetu.

Anarhistička biblioteka

Anti-Copyright

31. 05. 2012.

Virus

Pogled na autonomni i pobunjenički anarhizam u povijesti SAD-a

Originalno objavljeno 2004. godine u Kanadi.

<http://www.stocitas.org/autonomni-i-pobunjenicki-anarhizam-povijest-sad.htm>

<http://anarhisticka-biblioteka.net>